

ÖKOISKOLÁVÁ VÁLÁS
ELSŐ ALKALOMMAL PÁLYÁZÓK
SZÁMÁRA
(SEGÉDANYAG)

KÉSZÍTETTE:

Nagyné Bernschütz Judit - szaktanácsadó

Kalmár Livia – szaktanácsadó

TARTALOMJEGYZÉK

- I. Bevezetés – Miért érdemes ökoiskolává válni?
- II. Teendők Ökoiskola cím elnyeréséhez
  1. Kritérium rendszer áttekintése
    - 1.1. Pályázati felhívás
    - 1.2. Önértékelési segédlet
  2. Ökomunkacsoport felállítása/DÖK fontossága
  3. Ökofaliújság létrehozása
  4. Intézmény zöldítésének megkezdése
  5. Honlap kialakítása
  6. Dokumentumok felülvizsgálata
    - 6.1. Pedagógiai Program és a helyi tantervek
    - 6.2. Szervezeti és Működési Szabályzat
    - 6.3. Házirend
  7. Ökomunkaterv elkészítése
  8. Együttműködési megállapodások létrehozása
- III. Tantestület
  1. Bevonása és szerepe pályázat írás és megvalósítás folyamatába
  2. Érzékenyítése
- IV. Szülők bevonása és szerepe a folyamatba
- V. Intézményünk értékelése a kritériumok alapján
- VI. Függelék
  1. Ökopedagógia a gyakorlatban
  2. Link és írott szakirodalom gyűjtemény
  3. Internetes portálok és honlapok
  4. Környezetvédelmi jeles napok gyűjteménye
  5. Együttműködési megállapodás minta
- VII. Felhasznált szakirodalom

I. BEVEZETÉS – MIÉRT ÉRDEMES ÖKOISKOLÁVÁ VÁLNI?

Azoknak szeretnénk segítséget nyújtani, akik most vágnak bele az Oktatási Hivatal által meghirdetett Ökoiskola cím elnyerésébe, tehát első alkalommal pályázó intézmények. Az általunk összeállított anyag segítséget ad, ahhoz, hogy milyen lépésekkel és hogyan lehet ezt a címet kiérdemelni, elnyerni, valamint melyek azok a gyakorlati feladatok, amelyeket érdemes első lépésként megvalósítani.

„Mit jelent az, hogy ökoiskola? Az ökoiskolák olyan iskolák, akik a lehető legnagyobb mértékig megpróbálják tiszteletben tartani az élővilág érdekeit és megpróbálnak minél kisebb károsodást okozni az ökoszisztémának. Az ökoiskolák fiziológiája szerint az ökológiai és ökonómiai érdekek összeegyeztethetők. Az ökoiskola: az ökológia és az ökonómia harmóniája.”

Forrás: <https://ofi.oh.gov.hu/mi-az-az-okoiskola>

Ökoiskolává válás előnyei: Véleményünk szerint az ökoiskolává válásnak elsődleges előnye nem anyagiakban határozható meg, hanem eszmei értéke van. Olyan diákokat nevelünk, akik számára fontos lesz, hogy környezettudatosan cselekedjenek, éljenek és gyermekeiket is ebben a szellemben neveljék. Mindezek mellett a cím elnyerése mögött lévő, tudatosan tervezett, tevékenységek további, egyéb pedagógiai, infrastrukturális pályázatok esetében lehetőséget kínálnak arra, hogy a pályázat elbírálása során a környezeti nevelésre vonatkozó szempontok kedvezőbb értékelésben részesüljenek.

Az Ökoiskola Hálózathoz tartozás a belépő iskoláknak az alábbi területeken nyújt további segítséget:

Országos és regionális találkozók: Találkozókon bemutatják az Ökoiskolákat érintő legfontosabb hazai és nemzetközi eseményeket, újításokat, és lehetőséget biztosítanak tagjaik bemutatkozására, szakmai tapasztalat-cserére, kapcsolatépítésre.

Továbbképzések: Folyamatosan segíti a tagjai hazai és nemzetközi továbbképzéseken való részvételét.

Kutatások: Mind a gyakorlati pedagógiai munkát segítő akciókutatással, mind a fenntarthatóság pedagógiáját elméleti oldalról megalapozó pedagógiai-pszichológiai kutatásokkal segítik tagjaik munkáját.

Külföldi kapcsolatok: Az Ökoiskola Hálózat tagjai számos nemzetközi rendezvényen mutatták be nagy sikerrel a magyar környezeti nevelés eredményeit, és több nemzetközi programban vesznek részt a Hálózat támogatásával.

Pedagógiai segédanyagok: A Hálózat segíti az ökoiskolák számára hasznos pedagógiai segédanyagok, könyvek, oktató-csomagok létrejöttét és folyamatosan tájékoztatja tagjait az újonnan megjelent segédletekről.

Forrás: <https://ofi.oh.gov.hu/en/okoiskola/okoiskola-ofi-hu/mi-is-az-okoiskola>

II. TEENDŐK ÖKOISKOLA CÍM ELNYERÉSÉHEZ

1. Kritérium rendszer áttekintése

1.1. Pályázati felhívás

- A pályázat kategóriái: Három pályázati kategória létezik, melyből mi az **első alkalommal pályázó** intézményeket céloztuk meg. A pályázat nyertesei három évre kapják meg a címet és ezt követően pályázhatnak újra a cím elnyerésére, majd ezt követő három év múlva az örökös Ökoiskola címre.
- Általános pályázati feltételek:
Minden pályázó vállalja, hogy:
!!!!Fontos az intézményi **dokumentumok (Pedagógiai Program – helyi tantervek, SZMSZ, Házi rend) felülvizsgálata**, melyről a II/6. fejezetben részletesebben is írnunk. Az **intézmény munkatervében** meg kell határozni a tanév ökológiai feladatait, a felelős személyeket, határidőket és évente a munkatervben további célokat kell kitűzni az ökoiskola fejlesztésére. Az **intézmény honlapján** ki kell alakítani egy aloldalt (fület), ahol az iskola fenntarthatóságára neveléssel kapcsolatos tevékenységeket mutatjuk be.
- Pályázatot hogyan kell benyújtani? Online **pályázati kérdőívet** és a **szándéknyilatkozatot** kell kitölteni.
- Pályázat előértékelése: 5 munkanapon belül van lehetőség a hiánypótlásra
  - formai értékelés:
    - online pályázati kérdőív kitöltésének hiánytalansága
    - intézményi honlapon megtalálható-e az intézményi munkaterv
    - 60 pontot kell összegyűjteni az első pályázóknak
  - tartalmi értékelés:

- az intézmény fenntarthatóságára neveléssel kapcsolatos tevékenységének sokszínűsége, színvonala
- tanulók létszáma a bevont tevékenységbe
- a vállalt ökoiskolai feladatok színvonala

1.2. Önértékelési segédlet

Elérhető:

https://www.oktatas.hu/koznevelés/pedagogiai_szakmai_szolgáltatások/fenntarthatóság_a_nevelés/hirek/2023_2024_okoiskola_palyazat

- A szakasz: nem pontszerző. A pályázó intézmény adatait tartalmazza
- B szakasz: nem pontszerző. Dokumentumok – munkaterv.
„A többi kritériumcsoport teljesítésében a pályázat megengedi, hogy az intézmény részben, vagy egyes elemeiben egyáltalán ne teljesítse a lehetőségként felsorolt szempontokat. Szempontcsoportonként egy adott, legkisebb pontszámot el kell érni, de a lehetőségek közül a pályázó maga választ. Ez biztosítja, hogy a különböző körülmények között működő intézmények egyenlő eséllyel induljanak a pályázaton.”
- C szakasz: 11 pont szerorzhető. Szervezeti feltételek.
  - házirend - 1 pont
  - ökomunkacsoportban a tantestület többféle szakterülete képviseli magát – 1 pont
  - ökomunkacsoportban technikai dolgozók is delegálnak tagot – 1 pont
  - DÖK ökomunkaterv kidolgozásában, véleményezésében, megvalósításában részt vesz – 3 pont
  - a program előkészítése során a szülők javaslatai figyelembe vannak véve – 1 pont
  - fenntarthatóságra nevelés témakörében tartott tantestületi szakmai műhelymunkák, előadások, beszámolók számának éves átlaga az elmúlt három évben – 2 pont
  - az elmúlt hét évben a fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos továbbképzésen részt vett pedagógusok száma a tantestület teljes számához viszonyítva. – 2 pont
- D szakasz: 42 pont szerorzhető. Pedagógiai munka
  - az intézmény minimum évente kétszer szervez programot fenntarthatóság témakörben (pl.: témanap, témahét, projekt) – 2 pont

- az elmúlt 3 évben tartottak fenntarthatósági tematikájú szakkör jellegű foglalkozást – 2 pont
  - ha igen, akkor a tanulók hány százaléka vett részt – 5 pont
  - az elmúlt három tanévben legalább egyszer szervezett az intézmény erdei iskola programot vagy többnapos terepi tanulási programot vagy a fenntarthatóság témaköréhez kapcsolódó tábort – 3 pont
  - a fenntarthatóságra neveléshez kapcsolódó szabadtéri vagy az iskolán kívüli helyszínen zajló tevékenységek száma az elmúlt három tanévben – 3 pont
  - ha igen, akkor a résztvevők száma %-ban megadva – 6 pont
  - az intézmény az iskolát, mint létesítményt a fenntarthatóságra nevelés színtereként bevonja a pedagógiai munkába – 2 pont
  - gyalog vagy kerékpárral könnyen elérhető, a helyi – természeti és épített – környezet tanulmányozására alkalmas területekre tett látogatások száma az elmúlt három tanévben – 2pont
  - az intézmény működésének természeti erőforrás-használatát (fűtés, vízfelhasználás, villamos energia használat) folyamatosan figyelemmel kísérik, feldolgozzák, és erőforrás-takarékosságot javító intézkedéseket kezdeményeznek a pedagógiai munka során – 3 pont
  - az intézményben - a tanulók bevonásával - energijárőr-szolgálat működik, és rendszeresen feljegyzéseket vezet – 3 pont
  - fenntarthatóságra nevelésnél a pedagógusok alkalmazzák – 6 pont
    - aktív tanulás
    - kooperatív tanulás
    - játékok
    - reflektív módszerek
    - lakossági tudományos kezdeményezés
  - az intézmény milyen módszerek segítségével készíti fel a tanulókat a környezeti változásokhoz való alkalmazkodásra – 5 pont
- E szakasz: 22 pont szereshető. Az intézmény működése
- az intézmény az alábbi gyakorlatok bevezetésével lép fel az élelmiszerpazarlás megfékezése érdekében – 3 pont
    - komposztálható élelmiszerhulladék gyűjtése
    - választási lehetőség biztosítása a menzán

- étkezési terv készítése
  - gyűjtőhely kijelölése maradékok számára
  - részvétel a "Maradék nélkül" programban
  - ismeretterjesztés a tanulás folyamatába ágyazva
- környezettudatos módon működik és helyi terméket, idénygyümölcsöt, zöldséget is árusít a büfé – 1 pont
  - az intézmény takarítása és síkosságmentesítése során környezetbarát anyagokat, eljárásokat használnak – 1 pont
  - az intézmény belső rendezvények szervezésénél érvényesülnek a környezetvédelmi /fenntarthatósági szempontok – 1 pont
  - az intézmény lehetőséget ad a tanulóknak az intézményi környezet (osztályterem, folyosók, közösségi terek berendezése, dekorálása, udvar kialakítás) alakításában való részvételre a tervezés és a megvalósítás során, beleértve saját személyes tereik alakítását is – 1 pont
  - az intézmény biztosítja a terepi programok, külső helyszínen végzendő kutatómunka elvégzéséhez szükséges eszközöket – 1 pont
  - az intézmény rendelkezik biztonságos kerékpártárolóval vagy kerékpár tárolására alkalmas egyéb hellyel – 1 pont
  - az intézménybe gyalog, kerékpárral vagy közösségi közlekedéssel (busz, vonat, iskolabusz, telekocsi) érkező intézményi dolgozók becsült százalékos aránya – 2 pont
  - az intézménybe gyalog, kerékpárral vagy közösségi közlekedéssel (busz, vonat, iskolabusz, telekocsi) érkező tanulók becsült százalékos aránya – 2 pont
  - az intézmény helyiségeinek hány (becsült) százalékában található megfelelően gondozott beltéri élő növényzet – 2 pont
  - a zöldfelület kialakítás során az őshonos növényfajok, a tájegységnek megfelelő fajkompozíciók előnyben részesültek – 1 pont
  - madárvédelmi (madárodú, etető) és egyéb természetvédelmi berendezések (pl. lepkeitató, rovarszálló) száma az intézmény területén – 2 pont
  - az intézményben gyűjtik és felhasználják az esővizet – 1 pont
  - iskolakertet működtet az intézmény – 2 pont
  - az intézmény komposztálót működtet, ahová az intézményben összegyűjtött zöldhulladék kerül – 1 pont

- F szakasz: 6 pont szerezhető. Kommunikáció
  - az intézmény által a fenntarthatóságra nevelés érdekében szervezett nyílt órák, nyilvános foglalkozások száma az elmúlt három tanévben – 2 pont
  - az intézmény által szervezett, a fenntarthatóság tanulásának témájához kapcsolódó diáktalálkozók (pl. zöld diákparlament) száma az elmúlt három tanévben – 2 pont
  - az intézmény fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos munkája megjelenik az intézményi kommunikáció több csatornáján – 1 pont
  - a szülők tájékoztatása az ökoiskolai folyamatokról fórumokon, projektzárókon, iskolai honlapon stb. keresztül évente legalább két alkalommal megtörténik – 1 pont
- G szakasz: 11 pont szerezhető. Együttműködés
  - mely külföldi intézményekkel folytattak együttműködéseket a fenntarthatóság pedagógiája terén? Adja meg az intézmények és a tevékenységek nevét, valamint időpontjait, időtartamát is – 1 pont
  - mely civil szervezetekkel folytattak együttműködéseket a fenntarthatóság pedagógiája területén? Adja meg a szervezetek és a tevékenységek nevét, valamint időpontjait, időtartamát is – 1 pont
  - mely gazdálkodó szervezetekkel, vállalkozókkal, gazdasági társaságokkal folytattak együttműködéseket a fenntarthatóság pedagógiáját érintő témákban? Adja meg az intézmények és a tevékenységek nevét, valamint időpontjait, időtartamát is – 1 pont
  - mely fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó hazai és/vagy nemzetközi oktatási programokba kapcsolódott be az intézmény az előző három tanévben? Milyen formában történt az együttműködés – 1 pont
  - milyen együttműködéseket folytat az intézmény jelenleg más óvodával vagy iskolával zöld óvodává vagy ökoiskolává válás terén? Adja meg az intézmények nevét és az együttműködés módját – 1 pont
  - folytat-e az intézmény más köznevelési intézménnyel együttműködést a fenntarthatóság pedagógiája területén (kivéve az előzőekben felsoroltakat)? Adja meg az intézmények nevét és az együttműködés típusát vagy a program nevét – 1 pont

- mely felsőoktatási intézménnyel vagy egyéb tudományos intézménnyel folytat együttműködést az intézmény a fenntarthatóság pedagógiája területén? Adja meg az intézmény és a tevékenységek nevét, valamint időpontjait, időtartamát is – 1 pont
  - mely szociális intézménnyel folytat együttműködést az intézmény a fenntarthatóság pedagógiája terén? Adja meg az intézmény és a tevékenységek nevét, valamint időpontjait, időtartamát is – 1 pont
  - az intézmény otthont adott már ökoiskolai találkozónak, műhelymunkának vagy szakmai napnak, vagy szervezett már ilyen – 2 pont
    - maga is szervezett
    - otthont adott
    - szervezett is és otthont is adott
    - egyik sem
  - az intézmény által, a fenntarthatóság tanulásához kapcsolódóan szervezett családi programok száma az előző három tanévben – 1 pont
- H szakasz: 12 pont szerezhető. Helyi közösség, közvetlen környezet
- az intézmény pedagógiai munkájában helyet kap a helyi természeti és kulturális (épített, kulturális, szellemi) örökségvédelemmel kapcsolatos munka – 1 pont
    - igen
    - nem
  - az intézmény pedagógiai munkájában foglalkozik a helyi közösséget érintő, fenntarthatósággal kapcsolatos problémákkal – 1 pont
    - igen
    - nem
  - az intézmény aktív szereplője és részese a helyi közösség közösségfejlesztési és környezetfejlesztési folyamatainak – 1 pont
    - igen
    - nem
  - amennyiben az intézmény gondnokságot vállalt valamely, a környezetében lévő természeti, épített vagy tárgyi környezeti érték felett, adjon rövid összefoglalót erről – 3 pont
  - milyen akciókat, programokat szervezett a helyi lakosság számára a fenntarthatóság témakörében az elmúlt három évben – 3 pont

- az intézmény tanulóinak legalább 10%-a közösségi szolgálaton belül, vagy más, az intézmény közreműködésével megvalósuló programon keresztül környezetvédelmi vagy szociális tevékenységet végez a helyi (települési) közösség és környezet javára – 1 pont
  - igen
  - nem
- az intézmény részt vesz a település helyi környezetvédelmi programjának... – 1 pont
  - kialakításában
  - megvalósításában
  - nem vesz részt ezekben
- az intézmény tudatosan érvényesíti a fenntarthatóság elveit a hátrányos helyzetű tanulókat támogató, az esélyteremtő, illetve a tehetséggondozó programokban – 1 pont
  - igen
  - nem
- I szakasz: 15 pont szerezhető. Az intézmény profilja
  - az intézmény arculata, dekorációja összhangban van a fenntarthatóságra nevelés céljaival – 2 pont
  - az intézmény (egészintézményes) fenntarthatóságra neveléshez köthető helyi hagyományai, szokásai – 10 pont
  - saját vállalat az egészintézményes fenntarthatóságra nevelés területén – 3x1 pont
- J szakasz: 18 pont szerezhető. Az intézmény eddigi munkája
  - az elmúlt három évre tervezett és megvalósított ökoiskolai tevékenységek, fejlesztések, innovációk bemutatása – 9 pont
  - az intézmény által korábban (előző pályázata során) megfogalmazott vállalatok teljesítésének bemutatása – 9 pont

Maximális pontszám: 137 pont

Az első alkalommal pályázó intézmények számára 60 pont összegyűjtése elegendő. A kiemelt részek teljesítésével a 60 pont összegyűjtése megtörténik, természetesen ez ajánlás,

amennyiben az iskola más pontokat is tud teljesíteni, akkor a pontszám összegyűjtése azzal is teljesíthető.

Szeretnénk kiemelni, hogy ugyanazt az önértékelési segédletet használja mindhárom kategóriában pályázó intézmény.

2. Ökomunkacsoport felállítása/DÖK fontossága

Az első lépések között az intézmény fenntarthatóságra nevelés iránt elkötelezett dolgozóiból létre kell hoznunk az ökomunkacsoportot. A munkacsoportban fontos, hogy képviselje magát minden munkaközösségből minimum egy fő, valamint vegyen részt benne gazdasági vagy technikai dolgozó is. Itt szeretnénk kiemelni, hogy a Diákönkormányzatot vezető tanárnak is célszerű a csoport tagjának lennie, mert a DÖK szerepe a kezdeteknél és a továbbiakban is fontos tényező lesz, pl. részt vesznek az ökomunkaterv kidolgozásában, véleményezésében, megvalósításában vagy akár ökoőrjáratot végezhetnek az intézményben (energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés stb. megfigyelése).

3. Ökofaliújság létrehozása

Szintén az első lépések között szerepel az ökofaliújság létrehozása, melyet akár a jeles napok figyelembe vételével célszerű folyamatosan aktualizálni, természetesen más szempont szerint is megvalósítható. Szeretnénk kiemelni, hogy a faliújság létrehozásában, aktualizálásában lehetőleg minden osztály vegyen részt, vállaljon feladatot.

4. Intézmény zöldítésének megkezdése

Szintén az elsőként megvalósítandó feladatok között szerepelhet az intézmény külső és belső zöldítésének megkezdése. A belső, osztálytermekben való zöldítéshez javaljuk a zöld sarok kialakítását, melyet az osztály tagjai hétről-hétre folyamatosan, akár állandó felelős kinevezésével vagy alkalmankénti felelősökkel tudnak gondozni. A külső, iskolaudvar zöldítése szintén az osztályok feladata lehet akár a DÖK irányításával. Itt gondolkodhatunk például magaságyásban, konyhakert vagy gyógynövény kert stb. megvalósításában is. A lényeg, hogy a tanulók aktív részvételével történjen.

5. Honlap kialakítása

Az intézmény honlapján ki kell alakítani egy aloldalt (fület), ahol az iskola fenntarthatóságára neveléssel kapcsolatos tevékenységeket mutatjuk be, melyet rendszeres időközönként frissítünk. Az aloldalon minimum három évre visszamenőleg igazoljuk az intézmény

környezeti nevelését, amelyet galériával célszerű kiegészíteni. Ide kerülnek fel a későbbiek során az ökomunkatervek is.

6. Dokumentumok felülvizsgálata

6.1. Pedagógiai Program és a helyi tantervek

Pedagógiai Program környezeti nevelés részében mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy mennyivel több egy ökoiskola, valamint ezen dokumentum fontos része a helyi lehetőségek megjelenítése is. A helyi tanterveknek tartalmazniuk kell a fenntarthatóság, környezeti nevelés fontosságát és minél több tantárgyba épüljön be a projektmódszer.

6.2. Szervezeti és Működési Szabályzat

Az SzMSz-ben érdemes meghatározni, hogy melyik munkaközösségnek rendeljük alá a programot, fontos, hogy ne csak a természettudományos munkaközösség érezze feladatának a fenntarthatóságra nevelési programot. Javasoljuk az osztályfőnöki munkaközösséget, abból a megfontolásból, hogy ott minden munkaközösségből képviseli valaki magát és az osztályfőnökök segítségével, együttműködésére a továbbiakban is nagy szükség lesz a pályázat sikeres megvalósításához.

6.3. Házirend

A házirendben hangsúlyozzuk, hogy a programban a DÖK-nek milyen szerepet, feladatokat szánunk.

7. Intézmény munkaterve - ökomunkaterv elkészítése

Az intézmény munkatervében meg kell határozni a tanév ökológiai feladatait, a felelős személyeket, határidőket, valamint készíthetünk önálló ökomunkatervet is, melyet az iskola munkatervének mellékleteként szerepeltethetünk. Hangsúlyozzuk, hogy az elsőként pályázóknak még nem kell ökomunkatervet készíteni, elegendő, ha az intézmény munkatervében nyoma van a környezeti nevelésnek, valamint az iskola hagyományaihoz igazodó fenntarthatósági programoknak, témáknak. Fontos, hogy a későbbiek során az éves ökomunkatervben évről évre további célokat tűzzünk ki az ökoiskola fejlesztésére. Hangsúlyozzuk, hogy az ökomunkaterv önálló dokumentumként is megjelenhet, de részét képezheti az intézményi éves munkatervnek. Fontos, hogy valamennyi munkaközösség munkaterve épüljön az ökoiskolai munkaterv megfelelő elemeire és vizsont.

8. Együttműködési megállapodások létrehozása

Minimum három civil szervezettel, aki fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységet folytat fel kell venni a kapcsolatot és velük egy írásos együttműködési megállapodást kell kötni, majd az abban foglaltakat megvalósítani. Amennyiben korábbról nincs civil szervezettel kapcsolatunk, annyiban segítségünkre lehet az Önkormányzatunk, aki javasolni tud olyan szervezeteket, akik fenntarthatósággal, környezettudatos tevékenységgel foglalkoznak. Segítség képpen a függelékbe egy együttműködési megállapodás mintát tettünk.

III. TANTESTÜLET

1. Bevonása és szerepe a pályázat írás és a megvalósítás folyamatába

A tantestület bevonása a folyamatba nagyon fontos, mert részt kell vennie a pedagógusoknak a munkaterv elkészítésében, elfogadásában és be kell kapcsolódniuk az elfogadott feladatok végrehajtásába is. Valamint új kolléga érkezésekor is nagyon lényeges, hogy az intézmény alapdokumentumaiban leírtakat a környezettudatossággal kapcsolatosan elfogadtassuk és munkája során az új kolléga alkalmazza azt. A pedagógusoknak tisztában kell lenniük mindazzal, hogy a leendő ökoiskolai munkájuk során pedagógiai gyakorlatukban törekedni kell a komplex tanulásszervezési, módszertani megvalósítási lehetőségekre: témanap, projektmódszer, terepgyakorlat szervezése, kooperatív technikák alkalmazása a fenntarthatóságra nevelés témakörében. Törekednie kell minden pedagógusnak, arra, hogy megismerje a legfontosabb környezeti problémákat és a fenntarthatóságra nevelés elveit.

2. Érzékenyítése

Mielőtt az ökoiskolává válás folyamatába belekezdünk célszerű a tantestület érzékenyítését elvégeznünk. Ehhez segítségül hívhatjuk a KaPI továbbképzéseit, melyek közül javasoljuk Almássy Zsuzsanna 30 órás teremtésvédelmi képzését. Valamint a Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület iskolákat céloz meg szemléletváltással kapcsolatosan, népszerűsíti és segíti átültetni az Egyház tanításának megfelelő környezettudatos gondolkodás- és cselekvésmódot. Az egyesület is szívesen kimegy iskolákba érzékenyíteni.

IV. SZÜLŐK BEVONÁSA ÉS SZEREPE A FOLYAMATBA

Az intézmény Szülői Munkaközösségének és a szülőknek a szerepe is kulcsfontosságú a sikeres pályázat megvalósulásához. A szülők képviselői a munkaterv elkészítésében vegyenek részt és tegyenek javaslatokat. Fontos, hogy a szülők a fenntarthatósággal kapcsolatos feladatokba, programokba, valamint azok előkészületeibe, lebonyolításaiba aktívan részt vegyenek, bevonhatók legyenek. És nem utolsó sorban az elkészült pályázatot a szülőkkel is el kell fogadtatni.

V. INTÉZMÉNYÜNK ÉRTÉKELÉSE A KRITÉRIUMOK ALAPJÁN

Az intézményünk lepontozása az önértékelési segédlet segítségével történik, melyet kivonatoltuk II/1/1.2. fejezetben. A segédlet kitöltése a későbbiek során beszámolóként is szolgálhat számunkra.

VI. FÜGGELÉK

1. Ökopedagógia a gyakorlatban

Ebbe a részbe összegyűjtöttük kimondottan azon hasznos írott és online anyagokat (linkeket), melyeket a pedagógusok a mindennapi munkájuk során folyamatosan használni tudnak, valamint az ökoiskolai hatékonyságukat tovább növelhetek.

Felhívjuk figyelmét [Ökoiskolai Hírmondó](#) Módszertan rovatára, ahol olyan ötleteket és jó gyakorlatokat mutatnak be, amelyek bármely hazai iskola pedagógusai számára alkalmasak, nemcsak az ökoiskolában tanító pedagógusoknak.

[Könczey Réka: Fenntarthatóság és ökológiai tudatosság a nevelésben](#) (Nemzeti Pedagógus Kar Heves megyei konferenciája, 2021)

Némethné Dr. Katona Judit: Bioindikáció környezetpedagógiai szerepe és jelentősége környezeti haváriák megelőzésében (2013)

[Nátúrázzunk! pedagógiai kézikönyv sorozat](#) (2016)

[N2KaLAND játékalkalmazás](#) (Natura 2000 tematikájú tanulási eszköztár egyik eleme, 2017)

A komplex természettudomány tantárgy témái (Fejlesszünk együtt! tanítási segédanyagok, 2016)

Környezettudatosság szempontjai (Tanítótér projekt ajánlásaiból, 2011)

Közösségépítés szempontjai (A Tanító Tér konferencia ajánlásaiból, 2011)

[Oktatás a fenntartható fejlődés szolgálatában](#) – UNESCO Forrásgyűjtemény (2014)

[Halácsy Á., Fáy E., Könczey R.: Segédanyag pedagógusoknak a „Mi világunk...” c. rajzpályázat megvalósításához](#) (KÜM 2015 V4 pályázat tanári anyagai)

[Némethné dr. Katona Judit: Terepi oktatási módszerek környezetvédelmi és környezetpedagógiai jelentősége](#) (2013, tanulmány a budapesti Doberdó tanösvény apropóján)

[Némethné Katona J.: A környezet- és természetvédelmi oktatás terepi lehetőségeinek alkalmazása és módszereinek továbbfejlesztése](#) (2012)

[Nagy C. Edit: A környezeti nevelésben alkalmazott oktatási szinterek, korszerű módszerek hatása a környezettudatos magatartás kialakítására](#)

[Út az ökoiskola felé – módszertani segédanyag és útmutató leendő ökoiskoláknak](#) (kézikönyv, 2016)

[Zöld Óvoda leszünk! - módszertani segédanyag és útmutató Zöld Óvoda címpályázatra készülő óvodapedagógusoknak](#) (kézikönyv, 2016)

[2015-2030: Fenntartható Fejlődési Célok – tanulási lehetőségek ökoiskolákban](#)

[2015-2030: Fenntartható Fejlődési Célok – tanulási lehetőségek zöld óvodákban](#)

[Egészintézményes fenntarthatóságra nevelés](#) (poszter)

Forrás:

https://www.oktatas.hu/koznevelo/pedagogiai_szakmai_szolgaltatasok/fenntarthatosagra_nevelo/okopedagogia_a_gyakorlatban

2. Link és írott szakirodalom gyűjtemény

https://www.oktatas.hu/kozneveles/pedagogiai_szakmai_szolgaltatasok/fenntarthatosagra_neveles/hirek/2023_2024_okoiskola_palyazat

<https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/lepesek-okoiskola-fele/varga-attila>

<https://kiutak.hu/>

<https://teremtesvedelem.hu/content/page/rolunk>

Varga Attila: Iskolák a fenntartható jövőért – L'Harmattan Kiadó

Mihály Ildikó (szerk): Környezeti nevelési együttműködés. Országos Közoktatási Intézet. Budapest, 2002.

Varga Attila: A környezeti nevelés a magyar közoktatásban – az ökoiskolák szemszögéből. Új Pedagógiai Szemle, 2003. május, 55-68.

Csobod Éva – Varga Attila (szerk): Fenntartható közösségek és iskolafejlesztés. Országos Közoktatási Intézet. Budapest, 2004.

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület honlapján található megvásárolható kiadványok:

<https://mkne.hu/termekategoria/konyvesbolt/>

3. Internetes portálok és honlapok

Zöld civil szervezetek: <https://zoldcivil.hu/szervezetek/>

Szerencsére az Interneten is napról-napra növekszik azoknak a honlapoknak a száma, amelyek hasznos segítséget nyújthatnak a környezeti nevelés iránt elkötelezettek számára. Az alábbiakban szeretnénk ezek közül néhányra felhívni a figyelmet a teljesség igénye nélkül.

Hasznos oldalak a fenntarthatóság pedagógiájának témakörében:

Kiindulásként érdemes felkeresni olyan összegző, sok információt magába foglaló oldalakat, amelyek számos lehetőséget kínálnak a további, szűkített keresésre – ilyenek például a startlap.hu tematikus oldalai –, valamint a különböző civil és államigazgatási szervezetek környezeti nevelési témákkal is foglalkozó oldalai.

kornyezetvedelem.lap.hu

tudatformálás, zöld szervezetek, környezetvédelmi technológiák, folyóiratok, érdekességek, pályázatok, adatbázisok stb.

termeszetvedelem.lap.hu

állami természetvédelem, hazai szervezetek, nemzetközi szervezetek, nemzetközi egyezmények, oktatás, szemelvények stb.

termeszet.lap.hu

állat- és növénykertek, nemzeti parkok, magazinok, szervezetek, jogszabályok, természetfotózás stb.

zoldek.lap.hu

magyar és külföldi zöld szervezetek, magyar zöld oldalak, zöld médiák, biokultúra stb.

[Ökoiskola Hírlevél](#)

Az Ökoiskola Hírlevél archívuma a 18.-375. számokat tartalmazza (2003 januárjától 2014 februárjáig).

[Ökoiskola jó gyakorlatok az Iskolatásából, pedagógusoknak](#)

A köznevelési intézményrendszer számára a bevált, fenntarthatóságra nevelési jó gyakorlatok az alábbi linken, <fenntartható> vagy <öko> vagy <környezet> keresőszóval

elérhetők: http://iskolataska.educatio.hu/index.php/intezmenyi_innovacio/jo_gyakorlatok_list.

A felületen a kívánt intézménytípusra is lehet szűkíteni a keresést. Az OFI [tematikus gyűjteménye](#) is elérhető.

[Környezetpedagógiai Szakosztály](#)

A Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete - Hungarian Educational Research Association Környezetpedagógiai Szakosztályát a linken éri el. A szakosztály célja a környezeti nevelés és az egészséges életmódra nevelés kérdéseivel foglalkozó kutatók, intézmények/szervezetek hálózatszerű munkájának elősegítése.

<http://www.zoldovoda.hu/>

A Zöld Óvoda Program és Hálózat anyagainak, valamint bázisóvodáinak szakmai anyagai.

ENSZ EGB Fenntarthatóságra Nevelési Stratégia

Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának Fenntarthatóságra Nevelési Stratégiája. III. és IV. fejezetei bármely olvasónk számára javasolhatók. A nemzeti jelentések között (<http://www.unece.org/env/esd/implementation.html>) a magyarországi jelentések is elolvashatók angolul.

<http://mkne.hu/modszerkosar.php>

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület módszertani gyűjteménye.

Zöld Útipakk

A Regionális Környezetvédelmi Központ „Zöld Útipakk” című multimédiás tanulási csomagja.

KÖNKOMP

A 2005-ben megszűnt Környezeti Nevelési és Kommunikációs Programiroda dokumentumait az MKNE honlapján találhatja: dokumentumokat, kutatásokat, kerettantervi útmutatókat.

Ökoszolgálat környezeti nevelési tudástára

Az Ökoszolgálat Alapítvány által fenntartott környezeti nevelési tudástár.

MME környezeti nevelési tudástára

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szemléletformálási és környezeti nevelési anyagai. Kiemelkedőek a madárbarát kerthez, illetve a Natura 2000 értékekhez tartozó pedagógiai anyagaik.

KultúrAktív Egyesület épített környezeti nevelési blogja

A KultúrAktív Egyesület építészek és tájépítészek évtizedes tapasztalattal készít és hetente frissít környezeti nevelési (iskolai és iskolán kívüli) módszereket. Az egyesület elméleti

munkái és dokumentumai az egyesület honlapján található, a blog a legújabb, sokszor nemzetközi környezetben is kipróbált módszereket írja le.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2012-2024)

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2012-2024) Országgyűlés által elfogadott szövege. A megelőző stratégia (NFFS) itt érhető el: http://www.ff3.hu/upload/NFFS_20070629_hu.doc .

Magyar Környezeti Nevelési Stratégia

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület gondozásában 2010-ben megjelent Magyar Környezeti Nevelési Stratégia.

Sulinet – ZöldZóna

Nagylátószög, Világörökség, Végveszélyben, Kár!, Környezetvédők akcióban, Természetközelen, Programok, Pályázatok, Könyvajánló

Kulturális Innovációs Alapítvány – Környezetvédelmi báziskönyvtára

A Kulturális Innovációs Alapítvány „Környezetvédelmi báziskönyvtára” több ezer hazai és külföldi szakirodalmi művet tartalmaz szakfolyóiratok, könyvek, tanulmányok, videokazetták formájában.

Környezetvédelmi Újságírók Társasága

A Környezetvédelmi Újságírók Társaságának oldalán temérdek információ található a 14 rovaton belül, mint amilyen a környezet- és természetvédelmi honlapok tematikus gyűjteménye, a „Zöld navigátor” és a hazai környezet- és természetvédő szervezetek, cégek, hivatalok és magánszemélyek adatbázisa, a „Zöld fürkész”.

bocs.hu

A bocs.hu portálon „Környezeti nevelés” címszó alatt többek között környezeti nevelési segédanyagok felsorolását, a Nemzeti környezeti nevelési stratégia teljes szövegét és a Környezeti Nevelési Hálózat adatbázisát találjuk.

Cédrus ökológiai folyóirat

A Cédrus ökológiai folyóirat: honlapján a következő témakörök eddig megjelent cikkei olvashatók: a környezeti nevelés elmélete, gyakorlata, játékok a környezeti neveléshez, a környezeti nevelés, az ökológiai tudatformálás műhelyei.

Védegylet

A Védegylet honlapján a környezeti nevelés rovatban módszerekről, szakirodalmakról található információ.

Hazai és nemzetközi környezeti nevelési programok, projektek összefoglalója

Összefoglaló az elmúlt évtized környezeti nevelési projektjeiről és hálózatairól: Néder, K., Saly, E., Szentpétersváry, M.: Hazai és nemzetközi környezeti nevelési programok, projektek a közelmúltban 2014

Út a jövőbe segédlete

Fenntartható fejlődés - oktatási segédlet, szöveges, 2011-ből.

Termékcímkék tananyag

Az Észak-Magyarország Flórája Faunája Természet- és Állatvédelmi Alapítvány multimédiás oktatócsomagja és segédanyagai a leggyakoribb élelmiszer és nem-élelmiszer címkékhez, valamint tartalmakhoz.

<http://tudatosvasarlo.hu/cimkek>

A Tudatos Vásárlók Egyesületének karbantartott címke adatbázisa.

Hulladékös tudástár az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökségtől

További hasznos oldalak, melyeket érdemes felkeresni:

Energia Klub

E-misszió

Greenpeace

Hulladék Munkaszövetség

Magyar Természetvédők Szövetsége

Ökoszolgálat Alapítvány

WWF Magyarország

További magyar oldalak:

Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesület

A „Fenntartható fejlődés honlapja”

Lehet más a világ

Lélegzet – Környezetvédelmi lap

Levegő Munkacsoport

Ma és holnap – A fejlesztések lapja

Mindentudás Egyeteme

Magyar Környezeti Nevelési Egyesület

Nimfea Természetvédelmi Egyesület

REC Magyarország

Magyar UNESCO Bizottság

Zöld-Híd Alapítvány

Forrás: <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/linktar/linktar-fenntarthatosag>

4. Környezetvédelmi jeles napok gyűjteménye

Vizes élőhelyek világnapja	Február 2.
Nemzetközi jegesmedvenap	Február 27.
Vadvédelmi világnap (Vadon élő állatok világnapja)	Március 3.

Nemzetközi akciónap a folyókért	Március 14.
Fogyasztóvédelmi világnap	Március 15.
Nemzetközi verébnap	Március 20.
Az erdők világnapja	Március 21.
A víz világnapja	Március 22.
A Föld napja	Április 22.
Emléknap a vegyi hadviselés áldozataiért	Április 29.
A Fair trade (Méltányos kereskedelem) világnapja	Május második szombatja
A méhek világnapja	Május 20.
A biológiai sokféleség nemzetközi napja	Május 22.
Európai nemzeti parkok napja	Május 24.
Bringázz a munkába! nap	Május harmadik péntekje
Környezetvédelmi világnap	Június 5.
Óceánok világnapja	Június 8.
Szelek nemzetközi napja	Június 15.

Világnap az elsivatagosodás és az aszály ellen	Június 17.
Zacskómentes világnap	Július 3.
Népesedési világnap	Július 11.
Nemzetközi tigrisnap	Július 29.
Nemzetközi elefántnap	Augusztus 12.
Az ózon világnapja	Szeptember 16.
Takarítási világnap	Szeptember 16-18.
Nemzetközi vízmonitoring-nap	Szeptember 18.
Zéróemisszió-nap	Szeptember 21.
Autómentes világnap	Szeptember 22.
Túlnépesedés elleni világnap	Szeptember 23.
Nemzetközi egészségnap	Szeptember 26.
Folyók világnapja	Szeptember utolsó vasárnapja
Élőhely világnap	Október első hétfője
Madármegfigyelési világnap	Október 8.

Az állatok világnapja	Október 4.
Nemzetközi nap a természeti katasztrófák csökkentéséért	Október második szerdája
Nemzetközi klímaváltozási akciónap	Október 24.
Nemzetközi nap a környezet háború és fegyveres konfliktus során történő károsításának megelőzéséért	November 6.
Füstmentes nap	November 17.
A talaj nemzetközi napja	December 5.
Nemzetközi hegy nap	December 11.

Forrás:

https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6rnyezetv%C3%A9delmi_vil%C3%A1gnapok_list%C3%A1ja

5. *Együtműködési megállapodási minta – A változat*

Létrejött:

Intézmény neve és címe

valamint

Civil szervezet, vállalkozó neve és címe

Előzmény: (itt az előzmények tételes felsorolása történjen meg)

-

-

Az együttműködés célja: (itt is tételes felsorolás történjen meg)

-

-

A civil szervezet vagy vállalkozó vállalja: (itt is tételes felsorolás történjen meg)

-

-

Az intézmény vállalja: (itt is tételes felsorolás történjen meg)

-

-

A jelen megállapodás határozatlan időre szól.

Az aláíró felek kölcsönösen törekednek arra, hogy az esetlegesen felmerülő vitás kérdésekben egyeztetnek.

Az intézmény részéről nyilatkozattételre jogosult az intézmény vezetője, a civil szervezet/vállalkozó részéről az egyesület elnöke/ügyvezető igazgatója.

Dátum:

egyesület elnöke/ügyvezető igazgató

intézményvezető

Együttműködési megállapodási minta – B változat

Amely létrejött egyrészről a ..... másrészről a ..... (továbbiakban együttműködő szervezet) között a mai napon és az alábbiak szerint:

A felek rögzítik, hogy jelen együttműködési megállapodás aláírásával megállapodnak abban, hogy az alábbiak szerint működnek együtt:

1. Az együttműködésben együttműködő félként szereplő szervezet vállalja, hogy a pályázó által nyújtott lehetőségekkel élni kíván, a programot a pályázóval szoros együttműködésben valósítja meg.
2. Az együttműködők kijelentik, hogy a program megvalósítása során rendszeresen információt cserélnek egymással az esetleges tapasztalatokról, továbbá kijelentik, hogy a programban a legjobb tudásuknak megfelelően közreműködnek.
3. Az együttműködés tagjai a megvalósítandó cél érdekében a következő feladatokat vállalják:

A pályázó programban vállalt konkrét feladatai:

-
-
-

Az együttműködő fél által vállalt konkrét feladatok:

-
-
-

A felek a fenti megállapodást, mint akaratukkal mindenben megegyezőt elolvasás után aláírták.

Kelt: ....., 2023. .... hónap ..... nap

-----

együttműködő képviselője

-----

intézmény vezető

VII. FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

Út az ökoiskola felé – módszertani segédanyag és útmutató leendő ökoiskoláknak.

Szerkesztők: Könczey R., Szabó M., Varga A., Szerzők: Tóthné Timár-Geng Cs., Pálffyné

Nagy É., Molnár Z., Lendvai J. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2016, Budapest